

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2559 sayılı Polis Vazife ve Sâlahiyet Kanunu'na dayandırılarak kolluk güçlerinin protesto eylemlerinde biber gazı gibi kimyasal ajanları kullanması, insan haklarına, orantılılık ilkesine ve hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu işkence ve eziyet yapılamayacağını, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağını güvence altına almıştır. Göz yaşartıcı biber gazlarının kullanımının halk sağlığı, hukuk ve insan hakları ihlali açısından değerlendirilip, göz yaşartıcı biber gazlarının kullanımının yasaklanmasının sağlanması amacıyla Anayasa'nın 98. İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

G. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Anayasanın 34. maddesine göre herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Ancak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanmasını protesto amacıyla düzenlenen gösterilerde anayasaya aykırı bir şekilde kolluk güçlerinin biber gazı ile protestoculara saldırdığı görüntüler kamuoyunda tepkilere neden olmuştur.

2559 sayılı Polis Vazife ve Sâlahiyet Kanunu'na dayandırılarak kolluk güçlerinin protesto eylemlerinde biber gazı gibi kimyasal ajanları kullanması, insan haklarına, orantılılık ilkesine ve hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Orantısız ve kontrolsüz biber gazı kullanımı ağır insan hakkı ihlallerine neden olmaktadır. Biber gazı sadece protesto eylemine katılanları değil, okul, hastane, kreş gibi alanları ve çocuk, kadın, engelli tüm vatandaşları etkilemektedir. Göz yaşartıcı gaz veya biber gazı sadece toplantı ve protesto eylemlerinde kullanılmamakta, spor müsabakalarında dahi kullanılmaktadır.

Bilindiği gibi biber gazı geçici olarak insanları etkisiz hale getirmek için kullanılan ve etkisi 45 dakika kadar süren bir kimyasaldır. Biber gazı, şiddetli göz yanması ve kızarıklık, geçici körlük ve görme bozukluğu, göz kapaklarının istemsiz kapanması (blefarospazm), kornea tahrişi ve kalıcı göz hasarı, nefes darlığı ve öksürük, akciğer ödemi, ciltte şiddetli yanma hissi ve kızarıklık, alerjik reaksiyonlar, döküntü, yaralanma, baş dönmesi ve mide bulantısı,

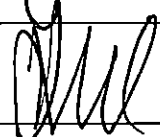
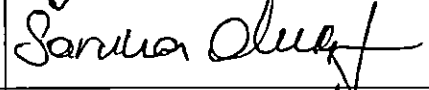
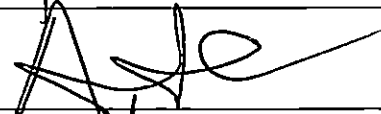
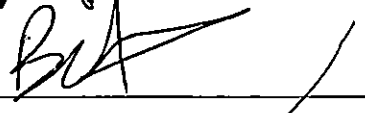
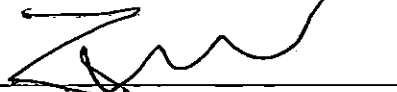
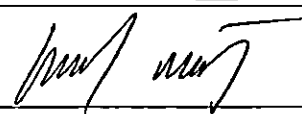
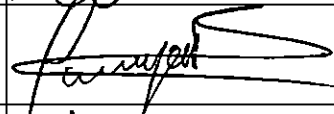
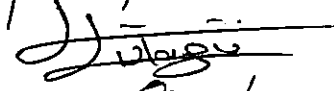
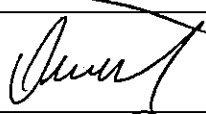
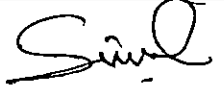
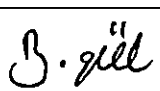
şiddetli stres ve panik atak, taşikardi ve yüksek tansiyon gibi pek çok sağlık sorununa neden olmaktadır. Özellikle kalp hastalarında, astım ve KOAH hastalarında ciddi krizlere yol açmakta, hamilelerde düşük riskini arttırmaktadır.

Türkiye, kimyasal silahların geliştirilmesi, üretimi, stoklanması ve kullanımını yasaklayan uluslararası anlaşma olan Kimyasal Silahlar Konvansiyonu'nu (CWC), 14 Ocak 1993'te imzalamış ve 1997 yılında yürürlüğe koymuştur. Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi kolluk güçlerinin eylemlere katılanlara müdahalede yoğun şekilde biber gazı kullanmasıyla ilgili açıkladığı raporda; toplumsal gösterileri bastırmak için kullanılan kimyasalların, uluslararası sözleşmelerde de belirtildiği gibi kimyasal savaş ajanı sınıfına girdiğini belirtmiştir. Raporda "1993 tarihli Kimyasal Silah Sözleşmesi kimyasal silahların geliştirilmesini, üretimini, stoklanmasını ve kullanımını yasaklar. Sözleşme, zehirli kimyasal maddeleri; insanlar ve hayvanlarda ölüme, daimi hasara ya da geçici olarak etkisiz hale gelmelerine neden olacak herhangi bir kimyasal madde olarak tanımlamaktadır. Sözleşmenin 2/9-d maddesinde; kimyasal silah sınıfında görülen bazı kimyasalların 'yerel gösterilerin' kontrolü de dâhil olmak üzere, 'yasanın uygulanması' amacıyla kullanılabileceği düzenlenmekte ancak gösteri kontrol ajanlarının savaş halinde dahi kullanımı yasaklanmaktadır" ifadeleri yer almaktadır. Türk Tabipleri Birliği tarafından 2011 yılında yayınlanan "Gösteri Kontrol Ajanları" raporunda biber gazının ölümcül etkileri aktarılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ve Birleşmiş Milletler, biber gazının gereksiz ve aşırı kullanımına karşı uyarılarda bulunmaktadır. 2006 yılında Tarık Ataykaya, 2011 yılında Metin Lokumcu örneğinde olduğu gibi biber gazı nedeniyle ölümler ve ciddi yaralanmalar yaşanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Ataykaya için İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi kapsamında yaşam hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir ve birçok benzer olayda Türkiye'yi tazminat ödemeye mahkum etmiştir. 10 Ekim 2015 tarihinde yaşanan Ankara Garı katliamında kurtulan sağlık uzmanları ve vatandaşlar, yaralananlara yardım etmeye çalışırken kolluk güçleri biber gazı ile müdahalede bulunmuş ve Ankara Tabip Odası biber gazı zehirlenmesine bağlı ölümler olduğunu belirtmiştir. Göz Yaşartıcı Gaz Silahları ve Mühimmatları Talimatı, göz yaşartıcı biber gazı fişeklerinin doğrudan insan vücudunu hedef alacak şekilde atılmayacağı, polise direnişle orantılı olarak en az bir metre mesafeden sıkılmasına özen gösterileceği, direniş ve saldırısına son vermiş kişilere karşı asla kullanılmayacağı, gazdan etkilenen şahısların kaçış yollarının açık tutulacağı, kapalı alanlarda yoğunluğu yüksek mühimmatların kullanılmayacağı, yanma ile yayılma yöntemini haiz olması sebebiyle gaz bombası gibi maddelerin atılmayacağı belirtilmesine karşın, basına

yansıyan görüntülerde kolluk güçlerinin talimat dışına çıktığı görülmektedir. Türkiye’de özellikle etkileri oldukça fazla olan ve kimyasal silah olarak tariflenen CS gazı (2-klorobenzalmalononitril) kullanıldığı iddia edilmektedir.

Demokratik kitle örgütleri, halk sağlığı açısından yaşam hakkı ihlali gibi çok kötü sonuçlar doğurabileceği bilimsel olarak kanıtlanan biber gazlarının kimyasal silah olarak değerlendirilmesi gerektiği ve kullanımlarının yasaklanması konusunda çağrı yapmaktadır. Anayasa herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu, işkence ve eziyet yapılamayacağını, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağını güvence altına almıştır. Göz yaşartıcı biber gazlarının kullanımının halk sağlığı, hukuk ve insan hakları ihlali açısından değerlendirilip, biber gazı kullanımının yasaklanmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmalıdır.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	